

**ПРОГРАМА**  
**ЗА ПОЛАГАЊЕ НА СТРУЧЕН ИСПИТ НА НАСТАВНИКОТ И СТРУЧНИОТ**  
**СОРАБОТНИК ВО ЈАВНОТО СРЕДНО УЧИЛИШТЕ**

**I. ТЕМИ ЗА ДОМАШНА ПИСМЕНА РАБОТА**

**а) Содржини од областа на методиката на наставната работа за конкретен наставен предмет**

1. Значењето, местото и поставеноста на наставниот предмет во наставниот план.
2. Методички проблеми и специфичности во реализацијата на целта и задачите на наставниот предмет.
3. Анализа на структурата на наставната програма и дидактичко-методичкото обликување на содржините на наставниот предмет.
4. Сознајните аспекти на воспитно-образовната, односно наставната работа на наставниот предмет.
5. Специфичности на примената на општите дидактички и посебните методички принципи во наставата за конкретен наставен предмет.
6. Форми на наставната работа по предметот:
  - специфичност на примената на одделните форми на работа;
  - критериуми за избор и комбинирање во непосредната работа;
  - методички барања во непосредната организација на наставата.
7. Методи на наставната работа;
  - специфичности на примената на општите методи;
  - примена на посебни методи на работа по предметот;
  - критериуми за избор и комбинирање во непосредната работа.
8. Методичките аспекти на изборот и користењето на објектите за наставната работа (кабинети, лаборатории, специјализирани училници и др.).
9. Функцијата, условите и можностите за примена на наставните средства, во наставната работа по предметот и критериуми за нивниот избор и комбинирање.
10. Можностите и специфичностите на примената на одделните видови настава по предметот (проблемска, програмирана, индивидуализирана, тимска, додатна, дополнителна).
11. Планирање на наставната работа (општи и дидактичко-методички аспекти на планирањето, видови планирање и структура на одделните видови планирања).
12. Подготовка на наставникот и учениците за наставен час.
13. Конкретизација на целта и задачите на наставниот час.
14. Дидактичко-методички претпоставки за успешна реализација на одделни типови наставни часови.
15. Анализа и вреднување на реализиран наставен час.
16. Проверување и оценување на знаењата на учениците.
17. Функцијата на училишните и домашните задачи на учениците и дидактичко-методичките барања при нивното задавање.
18. Воннаставните активности на учениците од областа на еден наставен предмет (функција, организација, содржина на работа и други аспекти).

**б) Содржини од областа на педагогијата и дидактиката**

1. Воспитанието како дејност (поим, значење, карактеристики) и неговото остварување преку Планот и програмите за воспитно-образовната дејност на училиштето.
2. Можностите за реализација на целта и задачите на воспитанието преку конкретна воспитно-образовна, односно наставна содржина во практичната работа со учениците.

3. Основните карактеристики на еден вид воспитание (физичко, интелектуално, морално, естетско и работно) и неговата застапеност во рамките на воспитно-образовната дејност со учениците во училиштето.

4. Примена на педагошкото истражување во следењето и унапредувањето на наставната, односно воспитно-образовната работа, избор на проблем, изработка на проект, собирање податоци и интерпретација на резултатите) од страна на стручниот работник.

5. Основните аспекти на примената на одделните методи и техники на педагошкото истражување во следењето и вреднувањето на наставната, односно воспитно-образовната работа во училиштето од страна на стручниот соработник.

6. Стручните и практичните аспекти на изработката и примената на одделни инструменти во наставната работа (тест, анкета, контролни задачи и друго).

7. Анализа на наставата и конкретизација на нејзините дидактички елементи (цел, задачи, фактори на наставата и сл.).

8. Етапите во процесот на учењето и нивното остварување во наставата.

9. Суштината и основните карактеристики на одделните дидактички принципи и нивната застапеност во наставната, односно воспитно-образовната работа со учениците.

10. Формите, методите и средствата на наставната работа и основните аспекти на нивната примена во наставата по одделни наставни предмети и подрачја.

11. Наставниот план и програма, како документи со кои се определува структурата и содржината на наставната, односно воспитно-образовната работа во училиштето (поим и суштина, избор и распоред на наставни предмети и содржини, обем на застапеност и слично).

#### **в) Содржини од областа на психологијата**

1. Примената на одделните методи и техники на психологијата во образованието и воспитанието.

2. Суштината и карактеристиките на основните фактори на развојот на психофизичкиот живот (наследството, средината и активноста на личноста) и нивното значење за образованието и воспитувањето на учениците.

3. Функцијата на перцепциите, претставите и мислењето во процесот на учењето.

4. Помнењето и заоравањето во процесот на совладувањето на одделни наставни содржини.

5. Односот меѓу интелигенцијата и учењето.

6. Видови учење.

7. Методи и техники на успешно учење.

8. Трансферот на учењето и условите за неговата примена во наставата.

9. Мерењето на емоциите врз активноста на учениците во процесот на учењето.

10. Влијанието на емоциите врз активноста на учениците во процесот на учењето.

11. Функцијата на мотивите во наставната работа со учениците.

12. Психологијата на ефикасната настава и нејзините компоненти (интеракција наставник - ученик, социјална и емоционална атмосфера во паралелката, атмосфера на натпревар и соработка).

13. Заморот, досадата и одморот и нивното влијание во организацијата на училишната работа и самостојното учење на учениците.

14. Функцијата и значењето на нагледноста во наставата.

15. Карактеристиките на психо-физичкиот, социјалниот и емоционалниот развој на личноста во периодот на адолесценцијата и нивната рефлексивност во процесот на наставата.

16. Специфичностите во работата со одделни категории ученици (надарени, ученици со тешкотии во развојот, проблем деца и слично).

17. Карактеристиките на личноста на наставникот и учениците како значајни фактори за ефикасна наставна работа.

18. Професионалната ориентација на учениците и можностите за нејзиното остварување преку наставната работа на одделните наставни предмети и подрачја.

## II. ПРАШАЊА ЗА УСМЕН ИСПИТ ОД ОБЛАСТА НА ЗАКОНСКО-НОРМАТИВНАТА РЕГУЛАТИВА И ОРГАНИЗАЦИЈАТА НА ДЕЈНОСТА НА ОСНОВНОТО И СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Основни одредби за остварување на дејноста на средното образование:
  - право на средно образование;
  - видови средни училишта;
  - јазикот и писмото на кои се изведува наставата и другата воспитно-образовна дејност во училиштата.
2. Услови за основање и престанок на работата на училиштето.
3. Содржина и организација на воспитно-образовната дејност во училиштето;
  - планови и програми за воспитно-образовната дејност (начин на донесување и содржина);
  - календар за организација на работата на училиштето во учебната година;
  - организација на наставата во училиштата (паралелки, ученици, наставни часови, учебници);
  - годишна програма за работа на училиштето.
4. Ученици:
  - услови, права и должности на учениците;
  - оценување и напредување на учениците, награди, пофалби и педагошки мерки.
5. Наставници, стручни работници:
  - услови за засновање и престанок на работен однос;
  - права и должности;
  - приправнички стаж и стручен испит;
  - стручно и педагошко усовршување;
  - оценување на наставниците, стручните работници и воспитувачите.
6. Педагошка евиденција и документација:
  - видови педагошка документација и евиденција;
  - начин на водење на евиденцијата и документацијата;
  - издавање на јавните исправи.
7. Нострификација и еквиваленција на свидетелства стекнати во странство:
  - права на граѓаните и услови за нострификација.
8. Управување и раководење во училиштето:
  - орган на управување;
  - орган на раководење;
  - стручни органи и тела;
  - други органи.
9. Надзор над работата на училиштето:
  - надзор над законитоста на работата;
  - стручен надзор;
  - инспекциски надзор.
10. Казнени одредби за училиште, директор, наставник, стручен работник и родител.
11. Закони и правилници со кои се регулира воспитно - образовната и другата дејност на училиштето.
12. Грански колективен договор за средното образование;
13. Статут на училиштето;
14. Годишна програма за работа на училиштето.